

Романюк Павло Віталійович

Национальная юридическая академия Украины имени Ярослава Мудрого,
студент, 4 факультет, 3 курс, 8 група

ПИТАННЯ НЕВІДПОВІДНОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ МОДЕЛІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ХАРТІЇ ПРО МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

В Україні реалізовано змішану модель місцевого самоврядування, особливості якої зводяться до такого:

1) право на місцеве самоврядування визнається лише за територіальними громадами сіл, селищ, міст («природними» громадами);

2) на регіональному рівні (район, область) управління територією здійснюють органи виконавчої влади (місцеві державні адміністрації, та органи місцевого самоврядування (районні та обласні ради) в межах своєї компетенції;

3) організація місцевого самоврядування здійснюється за схемою «сильний мер — рада», яка передбачає, що обраний територіальною громадою сільський, селищний, міський голова відіграє досить вагомую роль в системі місцевого самоврядування — він головує на сесії відповідної ради, очолює її виконавчий комітет та здійснює функції представництва громади у відносинах з іншими громадами, органами державної влади, підприємствами, організаціями та установами;

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ НА МІСЦЯХ

4) компетенція місцевого самоврядування закріплюється згідно з позитивним принципом правового регулювання (органи місцевого самоврядування зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України — ст. 19 Конституції України).

Аналіз існуючої в Україні моделі місцевого самоврядування дозволяє зробити висновок, що вона не в повній мірі відповідає принципам та стандартам Європейської хартії місцевого самоврядування, яка була ратифікована Верховною радою Україною, зокрема:

1) суперечить положенням Хартії щодо віднесення до суб'єкта права на місцеве самоврядування всіх рівнів місцевої влади, оскільки передбачає визнання права на місцеве самоврядування лише за їх низовим рівнем (село, селище, місто);

2) при закріпленні компетенції місцевого самоврядування недотриманий принцип субсидіарності, проголошений Хартією. Зокрема, значна частина повноважень місцевого самоврядування отримала статус «делегованих», а характер розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади призвів до виникнення «конкуренції компетенцій», тобто до такої ситуації, коли до відання органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій віднесені однакові питання управління (дуалізм влади на місцях).

Можемо констатувати, що спираючись на європейський досвід, створено, хоча й не досить ефективно, все ж систему органів місцевого самоврядування. Порівнюючи її з європейськими країнами, нажаль, реформа місцевого самоврядування в Україні не доведена до кінця.

Виходячи з вищенаведеного, для подолання проблем, пов'язаних з невідповідністю вітчизняної моделі місцевого самоврядування Європейській хартії про місцеве самоврядування слід:

1) законодавчо закріпити права на місцеве самоврядування також на обласному та районному рівнях (обласна, районна рада);

2) внести відповідні зміни до Законів України «Про місцеве самоврядування» та «Про місцеві державні адміністрації» щодо чіткого розмежування повноважень на місцях між місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування.

Однак провідну роль беззаперечно у реформуванні місцевого самоврядування мають відігравати територіальні громади і ефективність впроваджуваних змін в системі організації місцевої влади залежатиме саме від ініціативності, соціальної активності населення (територіальних громад).